

Årsrapport för Hälsoverket i Väster 2023

Socialnämnd Sydväst

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	2
2	BAKGRUND.....	2
5	GRUNDUPPDRAG	3
5.1	MÅLGRUPP/ER.....	3
5.2	MÅLOMRÅDE.....	4
5.2.1	Anordna kostnadsfria aktiviteter som utformas för att underlätta fortsatt aktivitet i ordinarie verksamhet	4
5.2.2	Tillhandahålla behovsanpassad och lättillgänglig hälsoinformation, exempelvis genom uppsökande verksamhet för att nå spridning i grupper som kan vara svåra att nå	5
5.2.3	Främja samverkan, kommunikation och förståelse mellan invånare och aktörer som verkar på lokal nivå	7
5.2.4	Samverka inom området fysisk aktivitet på recept (FaR©).....	9
5.2.5	Samverka med övriga Hälsoverk/Hälsolots i staden för att ta tillvara erfarenhet, kunskap och resurser	11
6	LOKALT UPPDRAG.....	12
7	ÖVRIGT	14
8	EKONOMISK REDOVISNING.....	15

1 INLEDNING

Det övergripande målet med Hälsoteket i Väster är att minska skillnader i hälsa i stadsområdet sydväst. Hälsoteket i Väster är en främjande och förebyggande verksamhet, med syfte att förbättra befolkningens levnadsvanor och välbefinnande samt minska risken för livsstilsrelaterade symptom och sjukdomar. Verksamheten ska bygga på ett salutogent förhållningssätt och helhetsperspektiv på hälsa som inkluderar fysisk, psykisk och social hälsa. FN:s konvention om mänskliga rättigheter ska ligga till grund för arbetet. Årsrapporten är en uppföljning av Samverkansavtal om Hälsoteket i Väster mellan Göteborgs Hälso- och sjukvårdsnämnd och Socialnämnden Sydväst Göteborgs Stad 2023–2025.

2 BAKGRUND

Hälsoteket i Väster ska skapa möjligheter för människor att ta eget ansvar för sin hälsa. Verksamheten bygger på samverkan mellan lokala aktörer inom bland annat stadsområdet, hälso- och sjukvården samt civilsamhället och är ett komplement till stadsområdets ordinarie hälsofrämjande samt förebyggande utbud. Samverkansparterna bidrar med kunskap om lokala behov i syfte att prioritera grupper som kan vara svåra att nå i ordinarie verksamhet.

Hälsoteket ska:

- Anordna kostnadsfria aktiviteter som utformas för att underlätta fortsatt aktivitet i ordinarie verksamhet.
- Tillhandahålla behovsanpassad och lättillgänglig hälsoinformation, exempelvis genom uppsökande verksamhet för att nå spridning i grupper som kan vara svåra att nå.
- Främja samverkan, kommunikation och förståelse mellan invånare och aktörer som verkar på lokal nivå.
- Samverka inom området fysisk aktivitet på recept (FaR©).
- Samverka med övriga Hälsotek/Hälsolots i staden för att ta tillvara erfarenhet, kunskap och resurser.

5 GRUNDUPPDRAK

5.1 Målgrupp/er

Beskriv målgrupp/er som ingår i arbetet: Hämta gärna information från aktuell behovsanalys.

Hälsoteket i Väster arbetar utifrån ett livsloppsperspektiv (alla åldrar), men aktiviteter riktas mestadels mot den vuxna befolkningen. I syfte att minska skillnader i hälsa i stadsområdet riktas verksamheten främst mot daglediga såsom exempelvis sjukskrivna och arbetssökande.

En behovsanalys har gjorts för de sydvästra delarna av Göteborg. Utifrån Hälsotekets mål ses störst behov vad gäller socioekonomisk utsatthet, upplevd trygghet, ensamhet, samt ohälsa i mellanområdena: Frölunda-Tofta, Centrala Tynnered och Stora Högsbo.

Det finns behov hos olika målgrupper i alla delar av stadsområdet varför det är viktigt att Hälsotekets verksamhet är öppen för alla. I några områden finns det en större andel personer med risk för ohälsa, se ovan. Hälsoteket arbetar för att främst nå boende i de här områdena samt att göra det enkelt för dem att delta.

5.2 Målområde

5.2.1 Anordna kostnadsfria aktiviteter som utformas för att underlätta fortsatt aktivitet i ordinarie verksamhet

Kort beskrivning av genomförd insats	Aktör/er	Effekt/Resultat/Lärdomar
Anordnar kostnadsfria aktiviteter terminsvis bestående av gruppträning, rådgivning, öppna träffar, kurser, grupper, föreläsningar och workshops. -Aktiviteter ger konkreta verktyg för att kunna utövas på egen hand. -Deltagarna får förslag på andra verksamheter där deltagaren kan fortsätta.	Hälsoteket i Västers personal, arvoderade ledare/föreläsare, biblioteken i sydväst, Frölunda Kulturhus, Öppna förskolan Opaltorget, Axel och Trädet, Närhälsan Rehab Frölunda och Styrso, Cykelfrämjandet, Ungdomsmottagningen Väst.	Genom enkäter på föreläsningar och kurser uppger deltagarna att de fått kunskap och verktyg inom hälsa. På drop-in aktiviteterna är det svårt att se vilken påverkan aktiviteten har för deltagarna. För kommande år kommer en digital enkät att lämnas till deltagarna vid ett tillfälle per år för att få en liten inblick.
Under två veckor 2023 lotsa deltagare till olika föreningar och verksamheter genom att erbjuda deltagare att pröva aktiviteter tillsammans med hälsotekets personal samt andra deltagare.	Personal på hälsoteket.	Det är svårt att få deltagare att pröva nya aktiviteter. Lotsning till andra aktiviteter har erbjudits två gånger/veckor under året. Till första veckan var det ingen som anmälde sig. Inför höstens vecka var nio platser bokade av Hälsotekets deltagare, fem kom till prova på passen och minst fyra valde att fortsätta på de aktiviteter de provade. Lärdomar som gjorts är att ledarna behöver prata om lotsningsdelen under flera veckor och när deltagare

		anmält sig behöver Hälsoverket skicka ut påminnelse-sms.
Under våren gjordes fokusgruppsintervjuer med 14 deltagare från flera av Hälsoverkets fysiska aktiviteter. Titel: <i>Resonemang kring motivation, gruppträning och hälsosam kost - Intervjuer med deltagare vid ett Hälsoverk i Göteborg</i>	Två studenter ifrån Hälsoverprogrammet, Göteborgs Universitet.	Faktorer som ansågs motiverande och underlättande för deltagande i fysisk aktivitet kunde sammanfattas som att <i>Aktiviteten behöver främja självbestämmande, ge sammanhang och gynna hälsan</i> . Resultatet visade även tydliga kopplingar till Självbestämmandeteorin där deltagarnas resonemang visade att de tre psykologiska behoven autonomi, kompetens och tillhörighet spelar en viktig roll för motivationen att delta.

5.2.2 *Tillhandahålla behovsanpassad och lättillgänglig hälsoinformation, exempelvis genom uppsökande verksamhet för att nå spridning i grupper som kan vara svåra att nå*

Kort beskrivning av genomförd insats	Aktör/er	Effekt/Resultat/Lärdomar
Hälsoverket marknadsförs genom flera kanaler. Två gånger per år, vår och höst, ger Hälsoverket ut ett tryckt program. Sommarprogrammet sker digitalt samt affischeras. Programmen sprids bland annat via olika samverkansparter.	Frölunda Kulturhus, Finsam, Frölunda bibliotek, Hälsofrämjande och förebyggandeenheten, arbetsmarknadsinsatser, och Centrum för fysisk	Under året har det kommit många nya deltagare till alla aktiviteter.

Hälsotekets medverkan i olika nätverk, affischering, andra verksamheters sociala medier och evenemangskalendrar är ytterligare exempel på informationskanaler. Hälsotekets personal har deltagit vid flera områdesevenemang: Tynneredsdagen, Öppet hus Frölunda Kulturhus, Prاتبänk Positivparken.	aktivitet. Vårdcentraler, föreningar, kommunala enheter.	
Utforma flyers så att de stämmer överens med programmet och väcker uppmärksamhet. Detta för att enklare lyfta fram enskilda aktiviteter till särskilda målgrupper.	Visuell kommunikation, hälsotekets personal	Mallar till flyers togs fram. Varit bra i samverkan/samtal med verksamheter exempelvis Öppna förskolan. Osäkert om det hjälper med flyers som läggs på olika platser.
Skriva om tillgänglighet gällande lokaler och ledsagare i det tryckta programmet så att det blir enklare för deltagare med olika behov att delta.	Hälsoteket personal. Visuell kommunikation.	Fler som har kontaktat Hälsoteket för att höra om möjligheterna att delta med rullstol och andra funktionsvariationer. Ett par deltagare, tillsammans med personal, från särskilt boende har deltagit i träning vid några tillfällen under hösten.
Infört sms-tjänst för att informera deltagare samt personal som lotsar deltagare om inställda aktiviteter.	Hälsoteket	För många är motivationen inte så hög till deltagande och att då komma till aktiviteter som är inställda kan bidra till att man inte vill komma igen. Deltagare och personal som ska lotsa nya deltagare har kunnat undvika att komma till en inställd aktivitet.

Flyers och affischer för digital spridning, främst av Hälso guider.	Hälsotekets personal.	Digital spridning har skett via Föreningssamordnare och Familjecentrerat arbetssätt (FCA-koordinatorer).
---	-----------------------	--

5.2.3 *Främja samverkan, kommunikation och förståelse mellan invånare och aktörer som verkar på lokal nivå*

Kort beskrivning av genomförd insats	Aktör/er	Effekt/Resultat/Lärdomar
Aktiviteter arrangeras i samarbete med olika aktörer. Att samverka med andra verksamheter är ett effektivt och lärorikt arbetssätt där olika verksamheter bidrar med sin kompetens för att skapa en bra aktivitet för medborgaren. Ofta har verksamheterna lite olika syften och mål som kan uppnås med samma aktivitet, och där målgruppen är densamma. Detta arbetssätt ger en bredare spridning av aktiviteten och ett bra innehåll med olika styrkor från aktörerna. Att avsändaren är känd av deltagaren kan också bidra till en ökad tilltro och trygghet.	Frölunda Kulturhus, Kulturskolan, Fritid, Centrum för fysisk aktivitet, Sömnapnéföreningen, Osteoporosföreningen i Västra Götaland, privata och offentliga vårdcentraler, privat och offentlig rehab, Hälsofrämjande- och förebyggandeenheten, Anhörigkonsulenter, Bräcke diakoni, Familjecentralen Trädet, Reumatikerföreningen i	Nya aktiviteter i samverkan med andra aktörer under 2023: Föreläsningar i samverkan med Högsbo bibliotek respektive Askims bibliotek. Biblioterapigrupp för unga i samarbete med Frölunda bibliotek och Ungdomsmottagningen Väst planerades. Får skjutas fram till 2024 på grund av för få antal anmälda. Stark efter graviditet på Öppna förskolan Axelhuset.

	Göteborg, Folktandvården, Familjebostäder.	
Utvecklingsgrupp för Hälso- och sjukvården i Väster. Gemensamma mål, utmaningar och behov utifrån respektive enheter har diskuterats. Medverkande i utvecklingsgruppen har mål och inriktningar som samspelar med Hälso- och sjukvårdens arbete. Idén för 2023 var att ta fram en vision/plan för det gemensamma arbetet.	Verksamheter inom Göteborgs Stad, Västra Götalandsregionen och lokala aktörer.	Det har varit svårt att samla alla deltagare i utvecklingsgruppen varför endast tre möten genomförts under året. På mötena har viktigt information delats och en idé kring kunskapshöjande träff för personal har diskuterats. Även syftet med utvecklingsgruppen och vilka som ska delta diskuteras.
Delta i olika nätverk. Att vara aktiv i olika nätverk är viktigt för att sprida Hälso- och sjukvårdens aktiviteter till rätt målgrupper men också ett sätt att hitta nya samverkanspartner. Det är många verksamheter som verkar för invånarna i de sydvästra delarna av Göteborg. Genom att samla verksamheter kring olika frågor så kan insatserna effektiviseras.	1. Medborgarkontoret sydväst, Frölunda bibliotek, Statens servicecenter, Hubben i Frölunda, Personligt ombud, Hälso- och sjukvården. 2. Frivilligcentralen Svängrummet, Fritid i Sydvest, Personligt ombud, MatRätt, Hälsofrämjande- och förebyggandeenheten (inom ÄVO), Högsbo	Hälso- och sjukvården har medverkat vid flera nya lokala nätverk. 1. Samverkansträff medborgare Sydvest. Syftet med träffarna är att delge varandra information kring nuläget och vad man ser framöver för respektive verksamhet samt medborgarna som man är till för. 2. Samverkansträff Svängrummet. Samtal som utgångspunkt i processen att, utifrån de behov som ses, hitta möjligheter till konkret samverkan. 3. Finsams kunskapsdialoger, syftet med dialogerna är att vara en arena för möten mellan Finsams samarbetspartner

	och Flatåskyrkans församlingar, Funktionsstöd, Bostadsrättsföreningen Flatås1, Familjebostäder, Hälsoteket. 3. Göteborgs Stad, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Västra Götalandsregionen.	
--	---	--

5.2.4 *Samverka inom området fysisk aktivitet på recept (FaR©)*

Kort beskrivning av genomförd insats	Aktör/er	Effekt/Resultat/Lärdomar
Deltagande i Centrum för fysisk aktivitets (Cffa) nätverksträffar. - Hälsotekets aktiviteter finns med i Aktivitetskatalogen. - Hälsotekets fysiska aktiviteter finns med som en naturlig del av FaR-processen där	Hälsotekets personal. Cffa:s personal.	Resultat: Insatserna har gjorts men det är svårt att mäta om det gett någon effekt. Lärdom: En enkätundersökning på de fysiska aktiviteterna om vilka som kommer, har de fått ett FaR osv. Ett praktikantuppdrag för våren 2024. → En insats för Handlingsplan 2024 är att kontakta Göteborgs Universitet för att informera om möjligheten att skriva uppsats hos/tillsammans med Hälsoteket.

det ska vara enkelt och tillgängligt att komma igång med fysisk aktivitet i grupp. - Alla ledare för Hälsoetekets fysiska aktiviteter ska vara väl medvetna om vad ett FaR är om en deltagare kommer med ett sådant		
Hälsoteken/-lots och Cffa behöver alla regelbundet ha kontakt och komma ut till vårdcentraler och rehabenheter. Det är ett resurskrävande men nödvändigt arbete för att flödet ska fungera mellan enheterna och hälsoeket samt för Cffas del att förskrivningen av Fysisk aktivitet på recept (FaR) ska fortgå. Därför har Hälsoeket och Cffa hjälpts åt med att besöka de olika enheterna och prata för varandras verksamheter på APTn eller liknande möten.	Hälsoeket och Cffa.	Hälsoetekets personal har erbjudit fyra vårdenheter att komma och berätta om Hälsoeket och vikten av att skriva FaR. Tre har tackat ja till erbjudandet. Närhälsan Frölunda vårdcentral och Johannesvården besöktes under våren. En enhet svarade aldrig och en fick boka om till februari 2024 på grund av tidsbrist hos vårdcentralen.

5.2.5 *Samverka med övriga Hälso- och vårdställen i staden för att ta tillvara erfarenhet, kunskap och resurser*

Kort beskrivning av genomförd insats	Aktör/er	Effekt/Resultat/Lärdomar
Återkommande nätverksmöten har genomförts under året. Hälso- och vårdställen i Göteborg har ett gemensamt nätverk. Utgångspunkten för nätverket är att dela med sig av erfarenheter, diskutera framtida program, målgrupper och vilka metoder som kan vara användbara. Kontinuerlig kontakt kring gemensamma frågor. Tagit del av varandras insatser, aktiviteter samt arbetssätt.	Hälsolots Centrum, Hälso- och vårdstället Angered, Hälso- och vårdstället Östra Göteborg, Hälso- och vårdstället i Väster, Hälsolots Hisingen.	Det har lett till bättre samarbete och förenklat det praktiska arbetet samt effektiviserat nyttjande av resurser. Fått inspiration av andras arbetssätt och aktiviteter.
Marknadsföring och informationsspridning av varandras aktiviteter, främst online-aktiviteter som på så vis blivit tillgängliga för invånare över hela staden. Små aktiviteter och mindre målgrupper har kunnat prioriteras då aktiviteter kan spridas till målgrupper utanför det aktuella stadsområdet.	Hälsolots Centrum, Hälso- och vårdstället Angered, Hälso- och vårdstället Östra Göteborg, Hälso- och vårdstället i Väster, Hälsolots Hisingen.	Deltagare ifrån andra stadsområden har deltagit i aktiviteter vilket lett till att gruppen i sig blivit större än om det endast varit deltagare ifrån sydväst. Föreläsningar i samverkan med Hälso- och vårdställen i Nordost.

6 LOKALT UPPDRAG

Beskriv målgrupp/er som ingår i arbetet: Hämta gärna information från aktuell behovsanalys.

Hälsoguider

Syftet med satsningen på hälsoguider är att skapa ett socialt hållbart samhälle med minskade skillnader i hälsa. Utgångspunkten är att alla invånare i dagsläget inte har likvärdig tillgång till hälsoinformation och att det är den offentliga sektorns skyldighet att anpassa arbetssätt och kanaler för att nå ut med information och stöd för att tillgodose rätten till hälsa och arbete, två grundläggande mänskliga rättigheter.

Den primära målgruppen är socioekonomiskt utsatta grupper och personer som på grund av detta, eller andra anledningar som t.ex. språk, inte nås av hälsoinformation och hälsofrämjande insatser i samma utsträckning. Hälsoverkets insatser riktar sig till personer som är bosatta eller befinner sig i stadsområde Sydväst och enligt behovsanalysen för Sydväst, se bilaga, är områdena Frölunda-Tofta, Centrala Tynnered och Stora Högsbo delar med högst andel socioekonomiskt utsatta.

Målområde för lokalt uppdrag: Hälsoguider

Kort beskrivning av genomförd insats	Aktör/er	Effekt/Resultat/Lärdomar
Arbetet med Hälsoguider handlar om att värva personer som bor eller är verksamma i stadsområde sydväst och befinner sig i ett sammanhang där de kan sprida information om mat, sömn, stress, motion och annat som påverkar hälsan. Hälsoguiderna ska ha kontaktnät i närområdet genom medverkan i exempelvis idrotts- och kulturföreningar, ideella organisationer, hyresgästföreningar, religiösa samfund, humanitärt arbete och	Hälsoverket i Väster	Under våren utbildades 9 deltagare i steg 1 och då beslutades att satsa på ytterligare en steg 1-utbildning under hösten. Detta för att få fler deltagare till steg 2-utbildning vid ett senare tillfälle. Vid höstens steg 1-utbildning deltog 7 deltagare. Rekryteringen hade behövt mer tid. Fokus har varit på att hitta deltagare från prioriterade grupper exempelvis:

nätverk av familj och vänner. Hälsoguiderna får utbildning av Hälsoteket inom livsstilsfrågor och samtalsmetodik för att kunna samtala om hälsa och levnadsvanor i sina nätverk.		-personer som talar minoritetsspråken -fler personer ur andra viktiga språkgrupper (ex. somaliska, arabiska, persiska) -att deltagarna verkar i ett viktigt sammanhang i sydvästra Göteborg. Detta tog mycket tid och gav inte så många deltagare. Arbetet med att nå ut till särskilda språkgrupper har gett flera nya värdefulla kontakter med till exempel föreningar och organisationer.
Hälsoteket i Väster och andra verksamheter ska kunna ta hjälp av hälsoguiderna i arbetet med att nå nya grupper och utveckla sina arbetssätt, genom att ge hälsoguiderna arvoderade uppdrag.	Hälsoteket i Väster och verksamheter som anlitar hälsoguiderna.	Dessa uppdrag har genomförts: 15 hälsoguiderna har tagit uppdrag. Några hälsoguiderna har tagit fler än ett uppdrag. Hälsocoach Online Sprida information om Hälsocoach Onlines verksamhet. Våld i Nära relation Samtalat med besökare på Tynneredsdagen om våld i nära relation och hedersrelaterat våld. Hälsoguidesutbildning Rekryterat deltagare till Hälsoguidesutbildningen på Tynneredsdagen. Cykelkurser Hjälpt deltagare att lära sig att cykla. Förskola för fler barn Informera om rätten till förskola.

		Butiksvandringar Utfört butiksvandringar om att göra hälsosamma val. HPV-vaccination Digital informationsspridning till relevanta grupper. För kommande handlingsplan kommer vi att formulera oss kring vilken typ av arvoderade uppdrag som Hälsoguiderna ska kunna få.
--	--	---

7 ÖVRIGT

Om det är relevant, redogör kort för reflektioner gällande exempelvis organisatoriska förändringar i stadsområdet eller förändringar i samhället som har påverkat verksamheten.

Hösten 2023 stängde Frölunda Kulturhus för renovering. Det är en central plats med bra lokaler för kurser och grupper. Hälsoteket fick i och med stängningen flytta aktiviteterna till andra platser i området i den mån det gick. Detta medförde att färre kurser och grupper kunde genomföras.

Kostnaderna för lokaler, ledare och material har ökat i hög takt. Då Hälsoteket i sitt avtal inte får någon uppräknings under avtalsperioden har aktiviteter behövt tas bort och fler aktiviteter kommer att behöva tas bort under kommande år.

8 EKONOMISK REDOVISNING

	Budget 2023		Utfall 2023-12-31	
	HSNG	SN	HSNG	SN
Lönekostnader personal (lön inkl. lönebikostnader)	1 189 830	1 189 830	1 120 350	1 120 350
Omkostnader (administration., kostnader, resor, lokaler kurser etc.)	86 500	86 500	63 176	63 176
Insatser enligt grunduppdrag:	94 000	94 000	187 500	217 500
Insatser enligt lokalt uppdrag:	46 500	46 500	46 500	128 492
SUMMA	1 416 830	1 416 830	1 417 526	1 529 518
Återbetalning till HSNG				

Anledningar till att verksamheten överstigit budget:

- Ökade kostnader för arvoderade ledare.
- Försenade utbetalningar av arvoden för 2022 som istället fick verkställas i januari 2023.
- Högre kostnader för lokaler än tidigare.